

Vergaderjaar 2024–2025

36 725 VI

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2025 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2025 wijzigingen aan te brengen in:

- de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie en Veiligheid;
- de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer

De eerste suppletoire begroting 2025 geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2025 en bevat de voorgestelde -meerjarige- wijzigingen ten opzichte van de begroting 2025.

In hoofdstuk 2 is een meerjarig overzicht opgenomen van de belangrijkste uitgaven en ontvangsten mutaties. Het betreft de mutaties die groter zijn dan 10 miljoen euro.

In hoofdstuk 3 is per beleidsartikel de tabel «budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. In hoofdstuk 4 gebeurt dit voor de niet-beleidsartikelen.

Na de tabel budgettaire gevolgen van beleid wordt een meerjarige toelichting op de «mutaties eerste suppletoire begroting» gegeven voor zover deze groter zijn dan 5 miljoen euro. De mutaties kunnen zowel beleidsmatig als financieel-technisch van aard zijn. Financieel-technische mutaties worden conform de Rijksbegrotingsvoorschriften niet nader toegelicht.

In de regel geldt dat uitgavenmutaties en verplichtingenmutaties aan elkaar gelijk zijn. De toelichtingen gelden daarom voor zowel de uitgaven- als de verplichtingenmutaties. Wanneer dit niet het geval is, wordt voor de verplichtingmutaties een aparte toelichting opgenomen als er sprake is van een opmerkelijk verschil met de uitgavenmutaties.

In hoofdstuk 5 zijn de exploitatie- en kasstroomoverzichten van de agentschappen weergegeven indien de cumulatieve mutaties (in totaal) groter zijn dan 5% van de oorspronkelijk vastgestelde begroting of de cumulatieve mutaties (in totaal) groter zijn dan 20 miljoen euro ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting.

2. Beleid

2.1. Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 1 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2025 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

Artikel Uitgaven		2025	2026	2027	2028	2029	2030
Vastgestelde begroting 2025		18.405.866	18.420.285	18.420.940	18.340.219	18.343.235	92.412
Belangrijkste suppletoire mutaties							
1	Identificatie en Registratie	31	- 16.800	- 16.800	- 16.800	- 16.800	- 16.800
2	Recherche Samenwerkingsteam (RST)	31	15.312	950	0	0	0
3	Inzet arbeidsvoorwaardenmiddelen	31	95.100	0	0	0	0
4	Ramingsbijstelling	31,32,33,34,36,91	- 78.200	- 73.200	- 63.200	- 58.201	- 48.200
5	Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)	32, 33, 34, 91	35.927	81.044	85.449	86.149	86.449
6	Meerjaren Productie Prognose (MPP)	32	9.629	12.727	0	0	0
7	CAO rechterlijke macht OM	33	10.000	0	0	0	0
8	Kasschuif DG-ondermijning	33	- 30.500	0	27.500	3.000	0
9	Aanpak problematische schulden	34	0	7.000	18.000	0	0
10	Garantieregeling forensische zorg	34	24.000	0	0	0	0
11	Ramingsbijstelling inburgering	38	0	- 68.477	2.866	41.391	24.117
12	Herverkaveling apparaatsuitgaven	91	- 120.734	- 111.804	- 104.405	- 103.705	- 103.425
13	Dekking interne problematiek	92	- 6.680	- 10.009	- 33.665	- 33.883	- 38.547
14	Boeten en transacties	92	- 20.045	- 23.745	- 24.819	- 24.993	- 24.993
15	Nationale Veiligheid HLA	92	- 8.270	- 41.990	- 103.390	- 103.390	- 103.390
16	Sociale advocatuur	92	0	0	30.000	30.000	30.000
17	Weerbaarheid	92	0	0	70.000	70.000	70.000
18	Eindejaarsmarge 2024	alle	159.770	0	0	0	0
19	Loonbijstelling 2025	alle	679.844	683.161	686.739	686.048	678.064
20	Prijsbijstelling 2025	alle	64.723	64.876	63.640	62.815	62.620
21	Dekking uit eindejaarsmarge	alle	- 159.770	0	0	0	0
22	Extrapolatie	alle	0	0	0	0	18.026.920

Artikel Uitgaven	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Overige mutaties	42.749	81.655	65.557	49.626	40.067	40.331
Stand 1e suppletoire begroting 2025	19.101.921	19.005.673	19.124.412	19.028.276	19.008.081	18.745.864

Toelichting

1. Identificatie en registratie

Per 1 januari 2025 is de politie gestopt met het uitvoeren van de Identificatie en Registratiewerkzaamheden (I&R) ten behoeve van asielaanvragers. De hierbij behorende taken en activiteiten zijn overgedragen aan de nieuw opgerichte Dienst Identificatie en Screening Asielzoekers (DISA). Met deze overboeking worden de I&R middelen bij de politie structureel overgeheveld naar het hoofdstuk Asiel en Migratie waaronder DISA valt.

Recherche Samenwerkingsteam (RST)

Op basis van het Convenant Financieringssysteem rechersamenwerkingsteam d.d. 4 juli 2019 worden de voor het Recherchesamenwerkingsteam beschikbare ondermijningsmiddelen overgeheveld van begrotingshoofdstuk 4 Koninkrijksrelaties naar begrotingshoofdstuk 6 Justitie en Veiligheid. Voor 2025 is dit € 15,3 mln. inclusief loon- en prijsbijstelling.

Inzet arbeidsvoorwaardenmiddelen

Het betreft incidentele vrijval uit arbeidsvoorwaardenmiddelen die voor 2025 via de eindejaarsmarge beschikbaar wordt gesteld.

Ramingsbijstelling

Ter dekking van problematiek op de JenV-begroting en de ontwikkeling van de PMJ wordt op een aantal budgetten, waar zich de afgelopen jaren onderuitputting heeft voorgedaan, een ramingsbijstelling ingeboekt.

Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)

Het Prognosemodel Justitiële Ketens raamt de capaciteitsbehoefte van de justitiële keten. De grootste mutaties zijn onder andere verwerkt bij de onderstaande posten.

Op basis van de meest recente prognose van het aantal toevoegingen in asielzaken wordt de geraamde uitgaven aan gesubsidieerde rechtsbijstand bijgesteld. Het budget wordt in 2025 verlaagd met € -10 mln. en in 2026 verlaagd met € -5,6 mln.

Volumeontwikkeling rechtspraak: op basis van de meest recente uitkomsten van het Prognosemodel Justitiële Ketens zijn de geraamde uitgaven aan de rechtspraak bijgesteld. Met name bij belasting- en handelszaken bij de rechtbanken en bij kantonzaken is de geraamde instroom hoger. Het budget in 2026 wordt verhoogd met € 8,1 mln. en vanaf 2027 met 16 mln.

Het PMJ-budget OM wordt in 2026 met € 11,9 mln. verhoogd. De stijging wordt met name veroorzaakt door de stijging van het aantal feitgeoordeelde overtredingszaken en zaken waarbij in beroep wordt gegaan bij de OvJ tegen een verkeersboete.

De PMJ raamt een toenemende capaciteitsbehoefte in de Justitiële Jeugd Inrichtingen. Om aan deze behoefte te kunnen voldoen wordt het budget aangepast met € 9,5 mln. in 2025 oplopend naar € 28,3 mln. vanaf 2027. De PMJ raamt een toenemende capaciteitsbehoefte bij Klinische plaatsen overige Forensische zorg. Om aan deze behoefte te kunnen voldoen wordt het budget meerjarig aangepast met € 20,8 mln.

Naar aanleiding van een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven heeft de NZa herziene Zorgprestatiemodel-tarieven voor de jaren 2022 t/m 2025 gepubliceerd. DJI heeft contractueel vastgelegd dat

aanpassingen op de NZa tarieven worden doorgevoerd. Dit verhoogt de gemiddelde dagprijs voor de overige forensische zorg (OFZ) en tbs. Het beschikbare financieel kader wordt in 2025 verhoogd met € 16,9 mln. in 2025 oplopend naar € 18,8 mln. vanaf 2029 om de benodigde klinische OFZ en tbs tegen de verhoogde tarieven te kunnen realiseren.

Meerjaren Productie Prognose (MPP)

De raming van de Meerjaren Productie Prognose leidt tot een budgetverhoging bij de Raad voor de Rechtspraak. In 2025 € 9,6 mln. en in 2026 € 12,7 mln.

CAO rechterlijke macht OM

Doordat de cao rechterlijke macht pas in 2025 is afgesloten, vallen daarmee samenhangende kosten in 2025 in plaats van 2024 voor het Openbaar Ministerie.

Kasschuif DG-ondermijning

Als gevolg van verwachte incidentele kosten wetswijziging Nieuwe Psychoactieve Stoffen (NPS) in verband met uitkomsten evaluatie, 1 jaar na inwerkingtreding van de wet, implementatiekosten van het vertraagde wetsvoorstel NCBC (Non conviction based confiscation) en kosten bouw Beslag Informatie systeem is een kasschuif van de middelen noodzakelijk om de verschuiving van kosten van 2025 naar de jaren 2027 en 2028 te dekken.

Aanpak problematische schulden

Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken, hieronder vallen de invoering van de kosteloze betalingsherinnering, de invoering van een discretionaire bevoegdheid en één overheidsincasso. Dit pakket is gebaseerd op het basispakket uit het IBO Problematische schulden. Hiervoor wordt € 7 mln. in 2025 en € 18 mln. in 2026 van SZW overgeboekt naar JenV.

Garantieregeling forensische zorg

Ten behoeve van de garantieregeling Forensische Zorg (Forzo) wordt € 24 mln. via de eindejaarsmarge meegenomen naar 2025 teneinde te storten in de begrotingsreserve horende bij de garantieregeling Forzo. Voor deze mutatie ontvangt uw Kamer voor het zomerreces de onderbouwing conform de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd.

Ramingsbijstelling inburgering

Op basis van de MPP-raming voor te huisvesten statushouders wordt ieder jaar de raming bijgesteld van de SPUK Inburgeringsvoorzieningen. Daarnaast is ervoor gekozen om de 10% korting op de SPUK inburgeringsvoorzieningen voor de jaren 2026 en 2027 niet door te voeren, hetgeen leidt tot een tegenvaller. Mede op basis van de evaluatie van de Wet Inburgering 2021 werkt JenV de komende tijd aan wetsaanpassingen om tot een structurele invulling van de korting te komen.

Hervakeling apparaatsbudget

Met ingang van de begroting 2025 heeft het onderdeel Asiel en Migratie een eigen begrotingshoofdstuk (XX). Het budget apparaatsuitgaven Asiel en Migratie stond nog op de begroting van Justitie en Veiligheid en wordt nu bij de eerste suppletoire begroting structureel overgeboekt naar de begroting van Asiel en Migratie.

Dekking interne problematiek

Meerjarig nog onverdeelde middelen zijn ingezet om de JenV-begroting sluitend te maken.

Boeten en transacties

Ter compensatie voor de derving van de boete-ontvangsten als gevolg van een lagere indexering in 2024 dan benodigd voor dekking van rijksbrede problematiek wordt een bedrag oplopend tot 25 miljoen euro afgeboekt ten behoeve van het generale beeld.

Nationale Veiligheid HLA

Voor versterking van de nationale veiligheid wordt in het hoofdlijnenakkoord in 2025 € 200 mln.; in 2026 250 mln. en vanaf 2027 € 300 mln. structureel beschikbaar gesteld voor meer slagkracht bij de politie, justitie en veiligheidsdiensten. Bij de eerste suppletoire begroting wordt hiervoor aan Defensie in 2025 € 0,8 mln.; in 2026 € 9,7 mln. en vanaf 2027 € 25,8 mln. beschikbaar gesteld. En aan BZK wordt voor 2025 € 7,5 mln; in 2026 € 32,3 mln. en vanaf 2027 structureel € 77,6 mln. aan budget overgeboekt. Voor deze mutatie ontvangt uw Kamer voor het zomerreces de onderbouwing conform de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd.

Sociale advocatuur

Er worden extra middelen beschikbaar gesteld om de sociale advocatuur te versterken. Het betreft € 30 mln. vanaf het jaar 2027. Zie ook kamerbrief TK, 2024–2025, 31 753, nr. 294. Voor deze mutatie ontvangt uw Kamer voor het zomerreces de onderbouwing conform de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd.

Weerbaarheid

Er worden extra middelen beschikbaar gesteld om de weerbaarheid van Nederland tegen militaire en hybride dreigingen te versterken. Het betreft structureel € 70 mln. vanaf 2027. Voor deze mutatie ontvangt uw Kamer voor het zomerreces de onderbouwing conform de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd.

Eindejaarsmarge 2024

De eindejaarsmarge 2024 is met deze mutatie aan de begroting van JenV toegevoegd.

Loonbijstelling 2025

De tranche loonbijstelling 2025 is na aftrek van de loonbijstelling externe inhuur met deze mutatie aan de begroting van JenV toegevoegd.

Prijsbijstelling 2025

De jaarlijkse prijsbijstelling is bij Voorjaarsnota met 50% gekort en de toekenning van deze prijsbijstelling wordt met deze mutatie toegevoegd aan de JenV-begroting.

Dekking uit eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge 2024 is ingezet ter dekking van de overlopende verplichtingen uit 2024.

Extrapolatie

Dit zijn de standen van het jaar 2029 die nu ook voor 2030 zijn opgenomen (ook wel extrapolatiestanden genoemd).

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2025 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	Vastgestelde begroting 2025	1.687.690	1.750.948	1.781.366	1.806.295	1.837.322	0
	Belangrijkste suppletoire mutaties						
1	Prognosemodel Justitiële Keten (PMJ)	32, 34	18.462	24.640	24.975	24.975	24.975

		Artikel	2025	2026	2027	2028	2029	2030
2	Boeten en transacties	33	61.985	64.345	66.019	71.025	77.285	112.982
3	Afroming eigen vermogen DJI	34	22.800	0	0	0	0	0
	Specifieke uitkering (SPUK)							
4	Inburgering	38	31.200	0	0	0	0	0
5	Extrapolatie	alle	0	0	0	0	0	1.837.322
	Overige mutaties		15.959	4.843	343	8.565	8.653	8.653
Stand 1e suppletoire begroting 2024			1.838.096	1.844.776	1.872.703	1.910.860	1.948.235	1.983.932

Toelichting

1. Prognosemodel Justitiële Keten (PMJ)

Het Prognosemodel Justitiële Ketens raamt de capaciteitsbehoefte van de justitiële keten. Deze mutatie bevat de volgende twee posten:

Bij de griffierechten is de raming van de ontvangsten naar boven bijgesteld op basis van de jaarlijkse herijking van de raming (aan de hand van de gerealiseerde ontvangsten, gerealiseerde instroom en de meest recente uitkomsten van het Prognosemodel Justitiële Ketens). Het betreft € 24,2 mln. in 2025 met een oploop naar € 32 mln. vanaf 2027.

De nieuwe ramingen voor het aantal WAHV boetes laten voor de jaren 2025 t/m 2030 een minder sterk stijgende trend zien in vergelijking met de raming van vorig jaar. Naast een autonome daling, wordt er een negatief effect als gevolg van vervanging vaste flitspalen en enkele trajectcontroles geraamd en een positief effect voor extra flitspalen, focusflitsers en flexflitspalen. Als gevolg van de minder sterke stijging in aantallen boetes, is het ontvangstenbudget verhaal administratiekosten ook naar beneden bijgesteld. Het betreft € -5,8 mln. in 2025 met een afloop naar € -7 mln. vanaf 2027.

Boeten en Transacties

De nieuwe raming voor de boetes en transacties laat een stijgende trend zien voor de periode 2025 tot en met 2030. Hierbij is rekening gehouden met de benodigde vervangingen van flitspalen en het gegeven dat enkele trajectcontroles aan het eind van hun levensduur komen in de komende jaren. De inzet van focusflitsers en flexflitspalen leidt tot een gemiddeld hoger tarief per boete. Daarnaast is het aantal opgelegde transacties gestegen.

Afroming eigen vermogen DJI

Het eigen vermogen van DJI komt boven de grens van 5% uit en wordt voor dat deel afgeroomd.

Specifieke uitkering (Spuk) inburgering

Het afgelopen jaar was het aantal statushouders dat door de gemeenten wordt ingeburgerd lager dan eerder geraamd waardoor de gemeenten een bedrag van 31,2 mln. terugboeken naar JenV.

Extrapolatie

Dit zijn de standen van het jaar 2029 die nu ook voor 2030 zijn opgenomen (ook wel extrapolatiestanden genoemd).

3. Beleidsartikelen

3.1. Artikel 31 Politie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 31 Politie (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art. Verplichtingen	8.147.573	181.482	8.329.055	239.750	8.568.805	54.974	46.453	40.102	38.798	8.231.593
Uitgaven	8.209.178	181.482	8.390.660	185.983	8.576.643	54.974	46.453	40.102	38.798	8.231.593
31.2 Bekostiging politie	7.898.863	181.235	8.080.098	183.615	8.263.713	57.970	49.463	43.127	41.622	7.913.856
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	7.863.352	181.143	8.044.495	183.615	8.228.110	57.970	49.463	43.127	41.622	7.879.898
Politie	7.859.821	181.143	8.040.964	183.615	8.224.579	57.973	49.467	43.132	41.628	7.876.374
Politieacademie	3.531	0	3.531	0	3.531	-3	-4	-5	-6	3.524
Bijdrage aan medeoverheden	35.511	92	35.603	0	35.603	0	0	0	0	33.958
Brandweer- en politiekorps (BES)	35.511	92	35.603	0	35.603	0	0	0	0	33.958
31.3 Kwaliteit, arbeidsvoorwaarden en beheer meldkamers	310.315	247	310.562	2.368	312.930	-2.996	-3.010	-3.025	-2.824	317.737
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	290.306	0	290.306	-3.345	286.961	-2.689	-2.689	-2.378	-2.066	299.938
Internationale Samenwerkingsoperaties	27.016	0	27.016	0	27.016	0	0	0	0	29.013
Beheer meldkamers	244.267	0	244.267	-3.000	241.267	-2.689	-2.689	-2.378	-2.066	241.903
Programma Nieuwe Missie	18.000	0	18.000	-345	17.655	0	0	0	0	28.000
Kritische Communicatiesysteem	1.023	0	1.023	0	1.023	0	0	0	0	1.022
Overige Bijdrage aan ZBO's/RWT's	976	0	976	0	976	0	0	0	0	976
Bijdrage in het kader van de kwaliteit van de politiezorg	976	0	976	0	976	0	0	0	0	976
Subsidies (regelingen)	7.185	247	7.432	6.373	13.805	239	225	225	0	5.671
Opsporing	2.613	97	2.710	0	2.710	0	0	0	0	2.063
Stichting Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds Politie	3.965	0	3.965	-127	3.838	-226	0	0	0	3.130
Overige Subsidies	607	150	757	6.500	7.257	465	225	225	0	478
Opdrachten	11.848	0	11.848	-660	11.188	-546	-546	-872	-758	11.152
Providers	9.191	0	9.191	-460	8.731	-367	-367	-713	-620	8.634
Overige Opdrachten	2.657	0	2.657	-200	2.457	-179	-179	-159	-138	2.518
Ontvangsten	6.500	0	6.500	0	6.500	0	0	0	0	500

Budgetflex artikel 31: het percentage juridisch verplichte uitgaven voor dit artikel bedraagt 97%. Wat niet juridisch is verplicht is bestuurlijk gebonden of beleidsmatig gereserveerd.

Toelichting

Mutaties uitgaven

31.2 Bekostiging Politie

Politie

Deze post bestaat uit onder ander de volgende mutaties:

- Op artikel 92 zijn met de augustusbesluitvorming middelen gereserveerd voor Innovatie bij de Politie. Met deze mutatie worden deze gereserveerde middelen gerealloceerd van artikel 92 naar artikel 31. Er zijn drie overkoepelende beoogde hoofdeffecten voor Innovatie. Het eerste beoogde hoofdeffect is het verbeteren van de efficiency in de operatie. Het tweede effect is het verbeteren van de heterdaadkracht en de opsporing. Tot slot richt een deel van de plannen zich op de bescherming van de maatschappij en de politieorganisatie tegen nieuwe dreigingen. Het betreft € 4 mln. in 2025 oplopend naar € 15 mln. vanaf 2027.
- Een efficiencytaakstelling voor de uitvoering van het Hoofdlijnenakkoord. Het budget wordt in 2026 verlaagd met € -5,6 mln. met een verdere afloop naar € -13 mln. vanaf 2029.
- Per 1 januari 2025 is de politie gestopt met het uitvoeren van de Identificatie en Registratiewerkzaamheden (I&R) ten behoeve van asielaanvragers. De hierbij behorende taken en activiteiten zijn overgedragen aan de nieuw opgerichte Dienst Identificatie en Screening Asielzoekers (DISA). Met deze overboeking worden de I&R middelen bij de politie structureel overgeheveld naar het hoofdstuk Asiel en Migratie waaronder DISA valt. Het betreft structureel € 16,8 mln. per jaar.

- Op basis van het Convenant Financieringssysteemteam d.d. 4 juli 2019 worden de voor het Recherchesamenwerkingsteam beschikbare ondermijningsmiddelen overgeheveld van begrotingshoofdstuk 4 Koninkrijksrelaties naar begrotingshoofdstuk 6 Justitie en Veiligheid. Voor 2025 is dit € 15,3 mln. inclusief loon en prijsbijstelling.
- Een budgetoverheveling vanuit artikel 32 naar 31 ten behoeve van Forensische Opsporing in het kader van de ondermijningsaanpak. Het betreft vanaf 2025 meerjarig € 15,1 mln.
- Een meerjarig budgetoverheveling naar artikel 33 vanaf 2025 ten behoeve van het Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Criminaliteit (SKC) voor de (door) ontwikkeling van het strategisch dreigingsbeeld en voor innovatie. Het betreft vanaf 2025 € 5 mln. structureel.
- Vanuit artikel 36 wordt een overboeking naar artikel 31 gedaan voor de uitgaven en het aangaan van verplichtingen voor de NAVO top op 24 en 25 juni. Het betreft € 20,5 mln. in 2025.
- Voor de uitvoering van Mainportprogramma's en incidentele financiering Bakendetectie bij Nationale Politie worden vanuit artikel 33 middelen overgeheveld naar artikel 31. Het betreft € 6,5 mln. in 2025 en in 2026.
- Een budgetoverheveling vanuit artikel 36 naar artikel 31 voor het stelsel Beveiligen van Personen. Dit betekent dat vooral de randvoorwaardelijke processen rondom beveiligingsmaatregelen: inlichtingen, centrale sturing op capaciteit, onafhankelijk toezicht, worden ingericht. Het betreft € 35,6 mln. in 2025 oplopend naar € 40,3 mln. vanaf 2028.
- Voor de uitvoering van voorbereidende activiteiten ten aanzien van de implementatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt bij VJN 60% van het toegezegde budget voor 2025 beschikbaar gesteld. Bij NJN wordt op basis van een voortgangsrapportage de resterende middelen beschikbaar gesteld. Hiervoor wordt vanuit artikel 33 € 5,5 mln. naar artikel 31 overgeheveld.
- Een incidentele vrijval uit arbeidsvoorwaardenmiddelen die voor 2025 via de eindejaarsmarge beschikbaar wordt gesteld. Het betreft € 95,1 mln. in 2025.

31.3 Kwaliteit, arbeidsvoorwaarden en beheer meldkamers

- Een overdracht van middelen (€ 5,9 mln. in 2025) die reeds ter beschikking staan voor de versterking van de forensische geneeskunde en worden geboekt van het instrument bijdrage naar het subsidie-instrument. Het betreft een herschikking binnen de bestaande budgettaire kaders ten behoeve van subsidie aan GGD GHOR.

Mutaties verplichtingen

Het verplichtingenbudget op het onderdeel politie is hoger uitgevallen vanwege inzet voor de arbeidsvoorwaardenmiddelen.

3.2. Artikel 32 Rechtspleging en rechtsbijstand

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 32 Rechtspleging en rechtsbijstand (bedragen x € 1.000)

		Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletioire begroting (4)	Stand 1e suppletioire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art.	Verplichtingen	2.317.778	25.277	2.343.055	24.837	2.367.892	26.452	26.539	18.272	18.166	2.240.865
	Uitgaven	2.317.778	25.277	2.343.055	24.837	2.367.892	26.452	26.539	18.272	18.166	2.240.865
	Apparaatsuitgaven	38.315	5	38.320	3.262	41.582	102	53	6	- 13	38.011
32.1	Apparaat Hoge Raad	38.315	5	38.320	3.262	41.582	102	53	6	- 13	38.011

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
<i>Personele uitgaven</i>	34.416	5	34.421	3.262	37.683	102	53	6	- 13	34.114
Eigen personeel	33.696	5	33.701	1.312	35.013	2	- 47	- 94	- 113	33.295
Externe inhuur	720	0	720	1.950	2.670	100	100	100	100	819
<i>Materiële uitgaven</i>	3.899	0	3.899	0	3.899	0	0	0	0	3.897
ICT	1.203	0	1.203	0	1.203	0	0	0	0	1.203
SSO's	616	0	616	0	616	0	0	0	0	616
Overig materieel	2.080	0	2.080	0	2.080	0	0	0	0	2.078
Programmauitgaven	2.279.463	25.272	2.304.735	21.575	2.326.310	26.350	26.486	18.266	18.179	2.202.854
32.2 Adequate toegang tot het rechtsbestel	719.646	10.716	730.362	- 8.324	722.038	2.764	8.379	699	827	656.348
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	43.061	0	43.061	500	43.561	- 30	- 49	- 65	- 71	42.979
Raad voor Rechtsbijstand	32.591	0	32.591	500	33.091	- 23	- 37	- 49	- 54	32.529
Bureau Financieel Toezicht	10.470	0	10.470	0	10.470	- 7	- 12	- 16	- 17	10.450
<i>Subsidies (regelingen)</i>	35.055	10.676	45.731	3.282	49.013	2.247	2.247	2.247	2.372	32.304
Stichting Geschillencommissies										
Consumentenzaken	975	276	1.251	0	1.251	138	138	138	138	928
Juridisch Loket	32.639	7.000	39.639	4.145	43.784	2.800	2.800	2.800	2.800	30.805
Overige Subsidies	1.441	3.400	4.841	- 863	3.978	- 691	- 691	- 691	- 566	571
<i>Opdrachten</i>	641.530	40	641.570	- 12.106	629.464	547	6.181	- 1.483	- 1.474	581.065
Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen	11.289	0	11.289	- 100	11.189	- 90	- 90	- 79	- 69	11.217
Toevoegingen rechtsbijstand	626.641	40	626.681	- 15.779	610.902	- 8.434	- 2.800	- 2.800	- 2.800	565.990
Mediation in Strafrecht	1.945	0	1.945	475	2.420	125	125	125	0	1.945
Overige Opdrachten	1.655	0	1.655	3.298	4.953	8.946	8.946	1.271	1.395	1.913
32.3 Optimale randvoorwaarden doelmatig en doeltreffend rechtsbestel	1.559.817	14.556	1.574.373	29.899	1.604.272	23.586	18.107	17.567	17.352	1.546.506
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	69.691	0	69.691	6.583	76.274	143	100	59	42	67.477
Autoriteit Persoonsgegevens	49.001	0	49.001	5.369	54.370	167	148	130	123	47.291
College voor de Rechten van de Mens	11.171	0	11.171	940	12.111	- 216	- 233	- 250	- 257	10.516
Nationaal Register Gerechtelijke Deskundigen	2.285	0	2.285	50	2.335	- 8	- 13	- 16	- 18	2.245
Stichting Advisering Bestuursrechtsspraak	5.689	0	5.689	0	5.689	- 4	- 6	- 8	- 9	5.678
Overige Bijdrage aan ZBO's/RWT's	1.545	0	1.545	224	1.769	204	204	203	203	1.747
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	1.476.137	9	1.476.146	21.830	1.497.976	23.076	17.654	17.155	16.957	1.466.972
Bijdragen Rechtspleging	49	0	49	- 49	0	0	0	0	0	49
Caribisch Nederland (BES)	6.844	9	6.853	7.999	14.852	- 50	- 50	- 50	- 50	7.043
Raad voor de rechtspraak	1.465.102	0	1.465.102	11.180	1.476.282	20.426	15.004	14.505	14.307	1.456.038
Overige Bijdrage aan medeoverheden	4.142	0	4.142	2.700	6.842	2.700	2.700	2.700	2.700	3.842
<i>Subsidies (regelingen)</i>	10.740	25	10.765	111	10.876	367	353	353	353	8.808
Rechtspleging	615	25	640	0	640	0	0	0	0	485
Wetgeving	1.416	0	1.416	0	1.416	0	0	0	0	1.118
Perspectief herstelbemiddeling	2.403	0	2.403	311	2.714	567	553	553	553	2.523
Overige Subsidies	6.306	0	6.306	- 200	6.106	- 200	- 200	- 200	- 200	4.682
<i>Opdrachten</i>	3.249	14.522	17.771	1.375	19.146	0	0	0	0	3.249
Opdrachten en onderzoeken rechtspleging	537	14.522	15.059	- 427	14.632	0	0	0	0	537
Caribisch Nederland (BES)	401	0	401	- 75	326	0	0	0	0	401
Overige Opdrachten	2.311	0	2.311	1.877	4.188	0	0	0	0	2.311
Ontvangsten	170.448	0	170.448	24.013	194.461	31.009	31.912	31.912	31.912	210.158

Budgetflex artikel 32: het percentage juridisch verplichte uitgaven voor dit artikel bedraagt 99%. Wat niet juridisch is verplicht is bestuurlijk gebonden of beleidsmatig gereserveerd.

Toelichting

Mutaties uitgaven

32.2 Adequate toegang tot het rechtsbestel

- Bij rechtsbijstand worden op basis van de meest recente prognose van het aantal toevoegingen in asielzaken de geraamde uitgaven aan gesubsidieerde rechtsbijstand bijgesteld. Het budget wordt in 2025 verlaagd met € -10 mln. en in 2026 verlaagd met € -5,6 mln.
- Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Dit pakket is gebaseerd op het basispakket uit het IBO Problematische schulden. Hiervoor worden middelen overgemaakt van SZW naar JenV voor de jaren 2025 (€ 3,3 mln.); 2026 (€ 7,8 mln.) en 2027 (€ 7,8 mln.).

32.3 Optimale randvoorwaarden doelmatig en doeltreffend rechtsbestel

Caribisch Nederland (BES)

Een overboeking van begroting Koninkrijksrelaties naar de begroting Justitie en Veiligheid, ten behoeve van drie organisaties binnen de ondermijningsaanpak, te weten het OM van Curaçao, Sint Maarten en de BES, het OM van Aruba en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Het betreft € 8 mln. voor 2025.

Raad voor de rechtspraak

- Volumeontwikkeling rechtspraak: op basis van de meest recente uitkomsten van het Prognosemodel Justitiële Ketens zijn de geraamde uitgaven aan de rechtspraak bijgesteld. Met name bij belasting- en handelszaken bij de rechtbanken en bij kantonzaken is de geraamde instroom hoger. Het budget in 2026 wordt verhoogd met € 8,1 mln.; in 2026 en vanaf 2027 € 16 mln.
- De raming van de Meerjaren Productie Prognose leidt meerjarig tot een budgetverhoging bij de Raad voor de Rechtspraak. In 2025 € 9,6 mln. en in 2026 € 12,7 mln.

Bijdrage medeoverheden: overig

- Vanuit artikel 33 wordt vanaf 2025 meerjarig € 31,6 mln. overgeboekt naar artikel 32 ten behoeve van Forensische Opsporing in het kader van ondermijningsaanpak, die over OM, Politie en NFI worden verdeeld.

Mutaties ontvangsten

Het Prognosemodel Justitiële Ketens raamt de capaciteitsbehoefte van de justitiële keten. Bij de griffierechten is de raming van de ontvangsten naar boven bijgesteld op basis van de jaarlijkse herijking van de raming (aan de hand van de gerealiseerde ontvangsten, gerealiseerde instroom en de meest recente uitkomsten van het Prognosemodel Justitiële Ketens). Het betreft € 24,2 mln. in 2025 met een oploop naar € 32,1 mln. vanaf 2027.

3.3. Artikel 33 Veiligheid en criminaliteitsbestrijding

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 33 Veiligheid en criminaliteitsbestrijding (bedragen x € 1.000)

		Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art.	Verplichtingen	1.535.128	– 5.432	1.529.696	84.323	1.614.019	– 105.848	– 75.308	– 99.799	– 35.825	1.394.317
	Uitgaven	1.561.128	– 5.432	1.555.696	– 95.677	1.460.019	– 45.848	– 15.308	– 39.799	– 35.825	1.394.317
	Apparaatsuitgaven	849.109	2.171	851.280	23.463	874.743	18.537	4.821	3.701	3.340	818.907
33.1	Apparaat Openbaar Ministerie	849.109	2.171	851.280	23.463	874.743	18.537	4.821	3.701	3.340	818.907
	Personele uitgaven	676.304	2.171	678.475	17.534	696.009	12.769	– 947	– 2.067	– 2.428	661.099
	Eigen personeel	607.226	2.171	609.397	16.861	626.258	14.372	1.506	1.236	1.215	603.662
	Externe inhuur	67.374	0	67.374	673	68.047	– 1.603	– 2.453	– 3.303	– 3.643	55.733
	Overig personeel	1.704	0	1.704	0	1.704	0	0	0	0	1.704
	Materiële uitgaven	172.805	0	172.805	5.929	178.734	5.768	5.768	5.768	5.768	157.808
	ICT	36.394	0	36.394	100	36.494	100	100	100	100	24.770
	SSO's	53.442	0	53.442	– 155	53.287	0	0	0	0	53.430
	Overig materieel	82.969	0	82.969	5.984	88.953	5.668	5.668	5.668	5.668	79.608
	Programmauitgaven	712.019	– 7.603	704.416	– 119.140	585.276	– 64.385	– 20.129	– 43.500	– 39.165	575.410
33.2	Bestuur, informatie en technologie	97.387	764	98.151	– 8.716	89.435	2.551	– 3.967	– 3.922	– 3.776	84.852

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	69.341	0	69.341	- 6.091	63.250	- 4.820	- 4.099	- 4.054	- 3.908	63.896
Regionale Informatie en Expertise Centra	60.382	0	60.382	0	60.382	0	0	0	0	60.375
Landelijk Informatie en Expertise Centrum	3.734	0	3.734	- 3.584	150	- 3.665	- 2.944	- 2.944	- 2.944	115
Overige Bijdrage aan medeoverheden	5.225	0	5.225	- 2.507	2.718	- 1.155	- 1.155	- 1.110	- 964	3.406
<i>Subsidies (regelingen)</i>	17.432	764	18.196	- 5.870	12.326	7.525	247	247	247	12.749
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid	3.758	155	3.913	585	4.498	0	0	0	0	2.966
Overige Subsidies	13.674	609	14.283	- 6.455	7.828	7.525	247	247	247	9.783
<i>Opdrachten</i>	10.614	0	10.614	3.245	13.859	- 154	- 115	- 115	- 115	8.207
Overige Opdrachten	10.614	0	10.614	3.245	13.859	- 154	- 115	- 115	- 115	8.207
33.3 Opsporing en vervolging	612.046	- 8.367	603.679	- 110.424	493.255	- 66.936	- 16.162	- 39.578	- 35.389	490.558
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	157.732	1.110	158.842	15.555	174.397	11.125	8.305	7.726	7.493	159.964
NFI	100.941	1.110	102.051	13.527	115.578	13.368	10.927	10.726	10.645	111.251
Justid	27.806	0	27.806	1.249	29.055	- 878	- 1.201	- 1.517	- 1.645	21.282
Justis	28.985	0	28.985	779	29.764	- 1.365	- 1.421	- 1.483	- 1.507	27.431
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	6.789	0	6.789	1.148	7.937	- 3	- 4	- 4	- 4	6.784
Autoriteit online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM)	6.789	0	6.789	1.148	7.937	- 3	- 4	- 4	- 4	6.784
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	254.275	20.500	274.775	- 122.955	151.820	- 78.987	- 28.166	- 51.896	- 48.365	174.813
FIU.Nederland	8.074	0	8.074	- 210	7.864	- 8.056	- 8.054	- 8.054	- 8.054	0
Aanpak ondermijning	226.797	3.700	230.497	- 118.129	112.368	- 66.613	- 15.794	- 39.524	- 35.993	160.184
Overige Bijdrage aan medeoverheden	19.404	16.800	36.204	- 4.616	31.588	- 4.318	- 4.318	- 4.318	- 4.318	14.629
<i>Subsidies (regelingen)</i>	7.702	23	7.725	1.084	8.809	- 78	0	0	0	5.132
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid	562	23	585	- 585	0	0	0	0	0	444
Overige Subsidies	7.140	0	7.140	1.669	8.809	- 78	0	0	0	4.688
<i>Opdrachten</i>	183.294	- 30.000	153.294	- 5.256	148.038	1.007	3.703	4.596	5.487	141.611
Schadeloosstellingen	23.235	- 10.000	13.235	0	13.235	0	0	0	0	23.230
Onrechtmatige Detentie	7.174	0	7.174	0	7.174	0	0	0	0	7.173
Gerechtskosten	41.675	0	41.675	- 2.500	39.175	- 2.241	- 2.241	- 1.981	- 1.722	39.943
Verkeershandhaving OM	44.555	0	44.555	- 402	44.153	- 402	- 402	- 402	- 402	36.394
Afpakken	690	0	690	0	690	0	0	0	0	690
Bewaring, verkoop en vernietiging ibg voorwerpen	15.213	0	15.213	5.113	20.326	5.085	7.781	7.781	7.781	22.990
Overige Opdrachten	50.752	- 20.000	30.752	- 7.467	23.285	- 1.435	- 1.435	- 802	- 170	11.191
<i>Garanties</i>	2.254	0	2.254	0	2.254	0	0	0	0	2.254
Faillissementscuratoren	2.254	0	2.254	0	2.254	0	0	0	0	2.254
33.4 Vervolg en berechting MH17-verdachten	2.586	0	2.586	0	2.586	0	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>	2.586	0	2.586	0	2.586	0	0	0	0	0
Vervolg en berechting MH17-verdachten	2.586	0	2.586	0	2.586	0	0	0	0	0
Ontvangsten	1.323.742	0	1.323.742	65.837	1.389.579	63.567	60.241	73.247	79.507	1.616.378

Budgetflex artikel 33: het percentage juridisch verplichte uitgaven voor dit artikel bedraagt 78%. Wat niet juridisch is verplicht is bestuurlijk gebonden of beleidsmatig gereserveerd.

Toelichting

Mutaties uitgaven

33.1 Apparaatsuitgaven Openbaar Ministerie

De verhoging van het apparaatsbudget wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Vanuit artikel 32 wordt vanaf 2025 meerjarig € 5,7 mln. overgeboekt naar artikel 33 voor OM ten behoeve van Forensische Opsporing in het kader van de ondermijningsaanpak.
- Voor de uitvoering van voorbereidende activiteiten ten aanzien van de implementatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt bij VJN € 5,7 mln. in 2025 beschikbaar gesteld. Dat is 60% van het toegezegde budget. Bij NJN worden op basis van een voortgangsrapportage de resterende middelen beschikbaar gesteld.
- Doordat de cao rechterlijke macht pas in 2025 is afgesloten, vallen de daarmee samenhangende uitgaven in 2025 in plaats van 2024 voor het Openbaar Ministerie. Het betreft totaal € 10 mln.

- Het PMJ-budget OM wordt in 2026 met € 11,9 mln. verhoogd. De stijging wordt met name veroorzaakt door de stijging van het aantal feitgecodeerde overtredingszaken en zaken waarbij in beroep wordt gegaan bij de OvJ tegen een verkeersboete.

33.2 Bestuur, Informatie en technologie

Door uitstel van de Wet regulering sekswerk (Wrs) zijn de beschikbare middelen in 2025 niet nodig. Een kasschuif is benodigd om de middelen in het juiste kasritme te zetten. Hiervoor wordt € 7 mln. uit 2025 doorgeschoven naar 2026.

33.3 Opsporing en vervolging

Bijdrage agentschappen

Vanuit artikel 32 wordt vanaf 2025 meerjarig € 7,3 mln. overgeboekt naar artikel 33 voor NFI ten behoeve van Forensische Opsporing in het kader van ondermijningsaanpak.

Bijdrage aan medeoverheden

- Als gevolg van verwachte incidentele kosten wetswijziging Nieuwe Psychoactieve Stoffen (NPS), uitkomsten evaluatie 1 jaar na inwerking-treding van de wet, implementatiekosten van het vertraagde wetsvoor-stel NCBC (Non conviction based confiscation) en kosten bouw Beslag Informatie systeem is een kasschuif van de middelen noodzakelijk om de verschuiving van kosten van 2025 (€ 30,5 mln.) naar de jaren 2027 (€ 27,5 mln.) en 2028 (€ 3 mln.) te dekken.
- Voor de uitvoering van Mainportprogramma's en incidentele financie-ring Bakendetectie bij Nationale Politie worden vanuit artikel 33 middelen overgeheveld naar artikel 31. Het betreft € 6,5 mln. in 2025 en in 2026.
- Vanuit artikel 33 wordt vanaf 2025 meerjarig € 31,6 mln. overgeboekt ten behoeve van Forensische Opsporing in het kader van ondermij-ningsaanpak voor OM, Politie en NFI.
- Een meerjarig budgetoverheveling vanuit artikel 31 naar artikel 33 vanaf 2025 ten behoeve van het Strategisch Kenniscentrum Georgani-seerde Criminaliteit (SKC) voor de (door) ontwikkeling van het strategisch dreigingsbeeld (€ 2 mln.) en voor innovatie (€ 3 mln.). Het betreft vanaf 2025 € 5 mln. structureel.
- Ter dekking van de uitvoeringskosten Programma Modernisering Identiteitsvaststelling (PMIV) wordt € 7,9 mln. in 2025 intern overgehe-veld naar overige opdrachten.
- Een neerwaartse ramingsbijstelling op ondermijning ter dekking van problematiek op de JenV-begroting en de ontwikkeling van de PMJ. Het betreft € 30 mln. in 2025 aflopend naar € 15 mln. vanaf 2029.

Bewaring, verkoop en vernietiging inbeslaggenomen voorwerpen

Door de stijging van de kosten van huisvesting, bewaking en ICT bij Domeinen, stijgt ook de doorbelasting van deze kosten aan het OM. Daarnaast zijn de kosten van vernietiging van in beslag genomen vuurwerk toegenomen. Het betreft € 6,2 mln. in 2025 met een oploep naar € 8,8 mln. vanaf 2027.

Opdrachten

- Ter dekking van de uitvoeringskosten Programma Modernisering Identiteitsvaststelling (PMIV) wordt € 7,9 mln. intern overgeheveld van bijdrage medeoverheden.
- Voor de uitvoering van voorbereidende activiteiten ten aanzien van de implementatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt bij VJN een bedrag van € 15 mln. in 2025 beschikbaar gesteld aan diverse organisaties. Dat is 60% van het toegezegde budget voor 2025. Bij NJN wordt op basis van een voortgangsrapportage de resterende middelen beschikbaar gesteld.
- De activiteiten om de gevolgen de diverse ketenpartners van de invoering van het Wetboek van Strafvordering goed in beeld te brengen vergen meer tijd waardoor uitgaven verschuiven van 2024 (€ 5,8 mln.) naar 2025.
- Een neerwaartse ramingsbijstelling in 2025 van € 8,6 mln. naar 5,9 mln. vanaf 2029 op de onderuitputting overig opdrachten.

Mutaties verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor RIEC's is in 2025 opgehoogd met € 240 mln. voor de komende vier jaar waarvan € 60 mln. per jaar vanaf 2025.

Mutaties ontvangsten

- Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Dit pakket is gebaseerd op het basispakket uit het IBO Problematische schulden. Hiervoor wordt op het onderdeel boeten en transacties € 3 mln. in 2026 en € 8 mln. voor 2027 overgeboekt van SZW naar JenV.
- De nieuwe financiële raming voor de boetes en transacties laat een stijgende trend zien voor de periode 2025 tot en met 2030. Hierbij is rekening gehouden met de benodigde vervangingen van flitspalen en het gegeven dat enkele trajectcontroles aan het eind van hun levensduur komen in de komende jaren. Daarnaast zijn de ontvangsten op transacties hoger dan eerder geraamd. Hiervoor wordt het ontvangstenbudget in 2025 opgehoogd met € 62 mln. met een oploep naar € 113 mln. in 2030.

3.4. Artikel 34 Straffen en Beschermen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 34 Straffen en Beschermen (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
	Verplichtingen	4.279.807	44.018	4.323.825	51.487	4.375.312	52.762	59.815	38.950	36.667	4.460.292
	Uitgaven	4.263.588	44.018	4.307.606	51.487	4.359.093	52.762	59.815	38.950	36.667	4.460.292
	Apparaatsuitgaven	251.399	0	251.399	1.766	253.165	1.649	947	748	668	242.286
34.1	Apparaat Raad voor de Kinderbescherming	251.399	0	251.399	1.766	253.165	1.649	947	748	668	242.286
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>202.704</i>	<i>0</i>	<i>202.704</i>	<i>1.766</i>	<i>204.470</i>	<i>1.649</i>	<i>947</i>	<i>748</i>	<i>668</i>	<i>194.375</i>
	Eigen personeel	196.199	0	196.199	1.696	197.895	1.868	1.276	1.186	1.150	188.354
	Externe inhuur	4.976	0	4.976	70	5.046	- 219	- 329	- 438	- 482	4.493
	Overig personeel	1.529	0	1.529	0	1.529	0	0	0	0	1.528
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>48.695</i>	<i>0</i>	<i>48.695</i>	<i>0</i>	<i>48.695</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>47.911</i>
	ICT	20.875	0	20.875	0	20.875	0	0	0	0	20.099
	SSO's	17.999	0	17.999	0	17.999	0	0	0	0	17.994
	Overig materieel	9.821	0	9.821	0	9.821	0	0	0	0	9.818
	Programmauitgaven	4.012.189	44.018	4.056.207	49.721	4.105.928	51.113	58.868	38.202	35.999	4.218.006

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NVW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
34.2 Preventieve maatregelen	84.466	0	84.466	5.812	90.278	7.088	1.914	277	133	98.784
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>30.212</i>	<i>0</i>	<i>30.212</i>	<i>2.098</i>	<i>32.310</i>	<i>586</i>	<i>796</i>	<i>736</i>	<i>711</i>	<i>31.016</i>
Dienst Justis	30.212	0	30.212	2.098	32.310	586	796	736	711	31.016
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>44.199</i>	<i>0</i>	<i>44.199</i>	<i>-265</i>	<i>43.934</i>	<i>-82</i>	<i>-82</i>	<i>-82</i>	<i>-82</i>	<i>55.205</i>
Aanpak criminaliteitsfenomenen	44.083	0	44.083	-265	43.818	-82	-82	-82	-82	55.089
Overige Bijdrage aan medeoverheden	116	0	116	0	116	0	0	0	0	116
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>6.131</i>	<i>0</i>	<i>6.131</i>	<i>288</i>	<i>6.419</i>	<i>-100</i>	<i>-100</i>	<i>-100</i>	<i>0</i>	<i>4.508</i>
Aanpak criminaliteitsfenomenen	4.826	0	4.826	288	5.114	-100	-100	-100	0	3.497
Overige Subsidies	1.305	0	1.305	0	1.305	0	0	0	0	1.011
<i>Opdrachten</i>	<i>3.924</i>	<i>0</i>	<i>3.924</i>	<i>3.691</i>	<i>7.615</i>	<i>6.684</i>	<i>1.300</i>	<i>-277</i>	<i>-496</i>	<i>8.055</i>
Aanpak criminaliteitsfenomenen	1.602	0	1.602	3.062	4.664	3.169	-538	-476	-413	5.817
Overige Opdrachten	2.322	0	2.322	629	2.951	3.515	1.838	199	-83	2.238
34.3 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties	3.505.383	33.018	3.538.401	65.991	3.604.392	36.660	43.337	22.514	18.817	3.706.605
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>3.126.185</i>	<i>33.018</i>	<i>3.159.203</i>	<i>45.689</i>	<i>3.204.892</i>	<i>44.952</i>	<i>53.295</i>	<i>31.884</i>	<i>27.496</i>	<i>3.335.851</i>
DJI - gevangeniswezen	1.599.859	33.018	1.632.877	2.106	1.634.983	-2.437	-3.817	-4.877	-5.634	1.715.859
DJI - Forensische zorg	1.333.354	0	1.333.354	39.236	1.372.590	34.910	34.025	33.482	33.285	1.432.439
CJIB	192.972	0	192.972	4.347	197.319	12.479	23.087	3.279	-155	187.553
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>312.595</i>	<i>0</i>	<i>312.595</i>	<i>6.195</i>	<i>318.790</i>	<i>-716</i>	<i>-2.435</i>	<i>-2.551</i>	<i>-2.596</i>	<i>302.616</i>
Reclassering Nederland	185.328	0	185.328	5.917	191.245	-164	-891	-960	-987	181.917
Leger des Heils	29.242	0	29.242	72	29.314	-138	-388	-399	-403	28.157
Stichting Verslavingsreclassering GGZ	98.025	0	98.025	206	98.231	-414	-1.156	-1.192	-1.206	92.542
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>3.176</i>	<i>0</i>	<i>3.176</i>	<i>1.304</i>	<i>4.480</i>	<i>1.040</i>	<i>994</i>	<i>945</i>	<i>896</i>	<i>4.480</i>
Intra- en extramurale sanctie uitvoering	3.176	0	3.176	1.304	4.480	1.040	994	945	896	4.480
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>10.099</i>	<i>0</i>	<i>10.099</i>	<i>75</i>	<i>10.174</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>7.972</i>
Intra- en extramurale sanctie uitvoering	8.073	0	8.073	0	8.073	0	0	0	0	6.373
Stichting Reclassering Caribisch Nederland (BES)	2.026	0	2.026	75	2.101	0	0	0	0	1.599
<i>Opdrachten</i>	<i>53.328</i>	<i>0</i>	<i>53.328</i>	<i>-11.272</i>	<i>42.056</i>	<i>-8.616</i>	<i>-8.517</i>	<i>-7.764</i>	<i>-6.979</i>	<i>55.686</i>
Intra- en extramurale sanctie uitvoering	53.328	0	53.328	-11.272	42.056	-8.616	-8.517	-7.764	-6.979	55.686
<i>Storting/onttrekking begrotingsreserve</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>24.000</i>	<i>24.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Forensisch Psychiatrische Centra	0	0	0	24.000	24.000	0	0	0	0	0
34.4 Slachtofferzorg	117.156	0	117.156	-18.302	98.854	-11.150	-9.599	-8.399	-7.234	113.162
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>72.868</i>	<i>0</i>	<i>72.868</i>	<i>1.300</i>	<i>74.168</i>	<i>2.222</i>	<i>3.453</i>	<i>3.346</i>	<i>3.305</i>	<i>78.815</i>
Commissie Schadefonds Geweldsmisdrijven	12.171	0	12.171	1.187	13.358	549	407	323	290	12.553
Slachtofferhulp Nederland	60.697	0	60.697	113	60.810	1.673	3.046	3.023	3.015	66.262
<i>Opdrachten</i>	<i>44.288</i>	<i>0</i>	<i>44.288</i>	<i>-19.602</i>	<i>24.686</i>	<i>-13.372</i>	<i>-13.052</i>	<i>-11.745</i>	<i>-10.539</i>	<i>34.347</i>
Slachtofferzorg	13.875	0	13.875	-12.044	1.831	-6.753	-6.586	-5.871	-5.256	8.883
Schadefonds Geweldsmisdrijven	28.013	0	28.013	-6.758	21.255	-5.902	-5.749	-5.240	-4.732	23.549
Voorschotregelingen schadevergoedingsregelingen	2.400	0	2.400	-800	1.600	-717	-717	-634	-551	1.915
34.5 Veiligheid jeugd	305.184	11.000	316.184	-3.780	312.404	18.515	23.216	23.810	24.283	299.455
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>227.523</i>	<i>0</i>	<i>227.523</i>	<i>9.511</i>	<i>237.034</i>	<i>27.098</i>	<i>28.341</i>	<i>28.341</i>	<i>28.341</i>	<i>258.828</i>
DJI - jeugd	227.523	0	227.523	9.511	237.034	27.098	28.341	28.341	28.341	258.828
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>17.335</i>	<i>0</i>	<i>17.335</i>	<i>-73</i>	<i>17.262</i>	<i>381</i>	<i>641</i>	<i>654</i>	<i>546</i>	<i>17.820</i>
LBIO	3.827	0	3.827	127	3.954	124	123	121	-6	3.820
Halt	13.508	0	13.508	-200	13.308	257	518	533	552	14.000
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>5.029</i>	<i>0</i>	<i>5.029</i>	<i>590</i>	<i>5.619</i>	<i>338</i>	<i>146</i>	<i>114</i>	<i>114</i>	<i>2.020</i>
Jeugdbescherming en jeugdsancties	3.449	0	3.449	0	3.449	0	0	0	0	326
Voogdijraad Caribisch Nederland (BES)	1.580	0	1.580	590	2.170	338	146	114	114	1.694
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>28.063</i>	<i>10.000</i>	<i>38.063</i>	<i>-4.102</i>	<i>33.961</i>	<i>1.338</i>	<i>-729</i>	<i>-697</i>	<i>-697</i>	<i>12.429</i>
Jeugdbescherming en jeugdsancties	28.063	10.000	38.063	-4.102	33.961	1.338	-729	-697	-697	12.429
<i>Opdrachten</i>	<i>27.234</i>	<i>1.000</i>	<i>28.234</i>	<i>-9.706</i>	<i>18.528</i>	<i>-10.640</i>	<i>-5.183</i>	<i>-4.602</i>	<i>-4.021</i>	<i>8.358</i>
Taakstraffen/erkende gedragsinterventies	4.599	0	4.599	-500	4.099	-448	-448	-396	-344	4.254
Jeugdbescherming en jeugdsancties	22.635	1.000	23.635	-9.206	14.429	-10.192	-4.735	-4.206	-3.677	4.104
Ontvangsten	139.803	0	139.803	23.256	163.059	-7.288	-7.577	-7.576	-7.576	141.390

Budgetflex artikel 34: het percentage juridisch verplichte uitgaven voor dit artikel bedraagt 98%. Wat niet juridisch is verplicht is bestuurlijk gebonden of beleidsmatig gereserveerd.

Toelichting

Mutaties uitgaven

34.3 Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties

Bijdrage aan agentschappen

- De PMJ raamt een toenemende capaciteitsbehoefte bij Klinische plaatsen overige Forensische zorg. Om aan deze behoefte te kunnen voldoen wordt het budget meerjarig aangepast met € 20,8 mln. vanaf 2025.

- Naar aanleiding van een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven heeft de NZa herziene Zorgprestatiemodel-tarieven voor de jaren 2022 t/m 2025 gepubliceerd. DJI heeft contractueel vastgelegd dat aanpassingen op de NZa tarieven worden doorgevoerd. Dit verhoogt de gemiddelde dagprijs voor de overige forensische zorg (OFZ) en tbs. Het beschikbare financieel kader wordt in 2025 verhoogd met € 16,9 mln. in 2025 oplopend naar € 18,5 mln. vanaf 2028 om de benodigde klinische OFZ en tbs tegen de verhoogde tarieven te kunnen realiseren.
- Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken, hieronder vallen de invoering van de kosteloze betalingsherinnering, de invoering van een discretionaire bevoegdheid en één overheidsincasso. Dit pakket is gebaseerd op het basispakket uit het IBO Problematische schulden. Hiervoor wordt € 7 mln. in 2025 en € 18 mln. in 2026 van SZW overgeboekt naar JenV.

Opdrachten

Een ramingsbijstelling op opdrachten intra- en extramurale sanctie uitvoering ter dekking van problematiek op de JenV-begroting en de ontwikkeling van de PMJ. Het betreft € 7,5 mln. in 2025 met een afloop naar € 5 vanaf 2029. Het restant saldo betreft een aantal kleinere mutaties.

Storting/onttrekking begrotingsreserve

Ten behoeve van de garantieregeling Forensische Zorg (Forzo) wordt € 24 mln. via de eindejaarsmarge meegenomen naar 2025 teneinde te storten in de begrotingsreserve horende bij de garantieregeling Forzo.

34.4 Slachtofferzorg

Een ramingsbijstelling op het onderdeel slachtofferzorg ter dekking van problematiek op de JenV-begroting en de ontwikkeling van de PMJ. Het betreft € 12,6 mln. in 2025 met een afloop naar € 8,7 mln. vanaf 2029. Het restant saldo betreft een aantal kleinere mutaties.

34.5 Veiligheid Jeugd

Bijdrage aan agentschappen

De PMJ raamt een toenemende capaciteitsbehoefte in de Justitiële Jeugd Inrichtingen van 44 plekken in 2025 naar 83 extra plekken in 2030. Om aan deze behoefte te kunnen voldoen wordt het budget aangepast met € 10 mln. in 2025 oplopend naar € 28 mln. Vanaf 2027.

Opdrachten

Ter dekking van problematiek op de JenV-begroting en de ontwikkeling van de PMJ wordt op een aantal budgetten, waar zich de afgelopen jaren onderuitputting heeft voorgedaan, een ramingsbijstelling ingeboekt. Het betreft € 5,6 mln. in 2025 aflopend naar € 3,9 mln. Vanaf 2029.

Mutaties ontvangsten

- Het eigen vermogen van Justis komt boven de grens van 5% uit en wordt voor dat deel afgeroomd met € 6,6 mln.
- De nieuwe ramingen voor het aantal WAHV boetes laten voor de jaren 2025 t/m 2030 een minder sterk stijgende trend zien in vergelijking met de raming van vorig jaar. Naast een autonome daling, wordt er een

negatief effect als gevolg van vervanging vaste flitspalen en enkele trajectcontroles geraamd en een positief effect voor extra flitspalen, focusflitsers en flexflitspalen. Als gevolg van de minder sterke stijging in aantallen boetes, is het ontvangstenbudget verhaal administratiekosten ook naar beneden bijgesteld. Het betreft € -5,8 mln. in 2025 met een oploop naar € -7 mln. vanaf 2027.

- Het eigen vermogen van DJI komt boven de grens van 5% uit en wordt voor dat deel afgeroomd met € 22,8 mln.

3.5. Artikel 36 Contraterrorisme en nationaal veiligheidsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 36 Contraterrorisme e nationaal veiligheidsbeleid (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art. Verplichtingen	613.310	13.500	626.810	- 125.405	501.405	- 52.182	- 54.525	- 50.609	- 50.522	509.354
Uitgaven	609.598	13.500	623.098	- 111.291	511.807	- 52.025	- 54.368	- 50.531	- 50.522	509.354
36.2 Nationale veiligheid en terrorismebestrijding	592.463	13.500	605.963	- 111.291	494.672	- 52.025	- 54.368	- 50.531	- 50.522	492.222
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>2.289</i>	<i>0</i>	<i>2.289</i>	<i>0</i>	<i>2.289</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.289</i>
<i>Overige Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>2.289</i>	<i>0</i>	<i>2.289</i>	<i>0</i>	<i>2.289</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.289</i>
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>41.941</i>	<i>0</i>	<i>41.941</i>	<i>11.375</i>	<i>53.316</i>	<i>858</i>	<i>834</i>	<i>811</i>	<i>401</i>	<i>41.593</i>
<i>Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)</i>	<i>41.941</i>	<i>0</i>	<i>41.941</i>	<i>11.375</i>	<i>53.316</i>	<i>858</i>	<i>834</i>	<i>811</i>	<i>401</i>	<i>41.593</i>
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>471.580</i>	<i>13.500</i>	<i>485.080</i>	<i>- 77.292</i>	<i>407.788</i>	<i>- 52.059</i>	<i>- 52.871</i>	<i>- 49.281</i>	<i>- 49.132</i>	<i>370.178</i>
<i>Brede Doeluitkering Rampenbestrijding</i>	<i>278.074</i>	<i>0</i>	<i>278.074</i>	<i>- 10.285</i>	<i>267.789</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>261.419</i>
<i>Overige Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>193.506</i>	<i>13.500</i>	<i>207.006</i>	<i>- 67.007</i>	<i>139.999</i>	<i>- 52.059</i>	<i>- 52.871</i>	<i>- 49.281</i>	<i>- 49.132</i>	<i>108.759</i>
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>5.009</i>	<i>0</i>	<i>5.009</i>	<i>2.688</i>	<i>7.697</i>	<i>1.507</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>3.953</i>
<i>Nederlands Rode Kruis</i>	<i>1.520</i>	<i>0</i>	<i>1.520</i>	<i>2.638</i>	<i>4.158</i>	<i>1.400</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.200</i>
<i>Korpora</i>	<i>635</i>	<i>0</i>	<i>635</i>	<i>0</i>	<i>635</i>	<i>39</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>500</i>
<i>Overige Subsidies</i>	<i>2.854</i>	<i>0</i>	<i>2.854</i>	<i>50</i>	<i>2.904</i>	<i>68</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.253</i>
<i>Opdrachten</i>	<i>71.644</i>	<i>0</i>	<i>71.644</i>	<i>- 48.062</i>	<i>23.582</i>	<i>- 2.331</i>	<i>- 2.331</i>	<i>- 2.061</i>	<i>- 1.791</i>	<i>74.209</i>
<i>Crisiscommunicatie</i>	<i>5.299</i>	<i>0</i>	<i>5.299</i>	<i>- 600</i>	<i>4.699</i>	<i>- 538</i>	<i>- 538</i>	<i>- 476</i>	<i>- 413</i>	<i>5.318</i>
<i>NCSC</i>	<i>46.529</i>	<i>0</i>	<i>46.529</i>	<i>- 45.529</i>	<i>1.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>61.381</i>
<i>Regeling tegemoetkoming schade 2021</i>	<i>10.900</i>	<i>0</i>	<i>10.900</i>	<i>0</i>	<i>10.900</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Overige Opdrachten</i>	<i>8.916</i>	<i>0</i>	<i>8.916</i>	<i>- 1.933</i>	<i>6.983</i>	<i>- 1.793</i>	<i>- 1.793</i>	<i>- 1.585</i>	<i>- 1.378</i>	<i>7.510</i>
36.3 Onderzoeksraad Voor Veiligheid	17.135	0	17.135	0	17.135	0	0	0	0	17.132
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>17.135</i>	<i>0</i>	<i>17.135</i>	<i>0</i>	<i>17.135</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>17.132</i>
<i>Onderzoeksraad Voor Veiligheid</i>	<i>17.135</i>	<i>0</i>	<i>17.135</i>	<i>0</i>	<i>17.135</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>17.132</i>
Ontvangsten	2.000	0	2.000	0	2.000	0	0	0	0	2.000

Budgetflex artikel 36: het percentage juridisch verplichte uitgaven voor dit artikel bedraagt 71%. Wat niet juridisch is verplicht is bestuurlijk gebonden of beleidsmatig gereserveerd.

Toelichting

Mutaties uitgaven

36.2 Nationale veiligheid en terrorismebestrijding

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)

Conform afspraken in het Veiligheidsberaad worden vanuit het onderdeel Brede doeluitkering Rampenbestrijding de middelen (€ 7,3 mln.) voor het instellen van een hoogwaardig en gegarandeerd informatie-, actie- en coördinatiepunt voor Rijk, regio's en partners overgeheveld naar NIPV.

Brede Doeluitkering Rampenbestrijding

Zie toelichting bij NIPV.

Bijdrage medeoverheden Overig

- Voor het versterken en vernieuwen van het Stelsel Bewaken en Beveiligen wordt meerjarig € 6,4 mln. overgeheveld naar de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.
- Vanuit het onderdeel Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV) wordt in 2025 € 35,6 mln. oplopend naar € 40,3 mln. vanaf 2028 overgeboekt naar artikel 31 om het huidige stelsel Bewaken en Beveiligen te vernieuwen naar het stelsel Beveiligen van Personen. Dit betekent dat vooral de randvoorwaardelijke processen rondom beveiligingsmaatregelen (inlichtingen, centrale sturing op capaciteit, onafhankelijk toezicht) worden ingericht.
- Vanuit artikel 36 wordt een overboeking naar artikel 31 gedaan voor de uitgaven en het aangaan van verplichtingen voor de NAVO top op 24 en 25 juni. Het betreft € 20,5 mln. in 2025.

Opdrachten Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC)

De NCTV verstrekt € 45,5 mln. aan het NCSC voor het uitvoeren van diverse taken ter voorkoming of beperking van de uitval van de beschikbaarheid of het verlies van integriteit van de systemen van rijksoverheidsorganisaties en vitale aanbieders en ter verdere versterking van de digitale weerbaarheid van de Nederlandse samenleving. Dit krachtens de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen.

3.6. Artikel 38 Inburgering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 38 Inburgering (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
	Verplichtingen	481.599	38.012	519.611	- 2.364	517.247	- 69.578	1.351	42.136	24.862	261.974
	Uitgaven	482.599	38.012	520.611	- 2.364	518.247	- 69.578	1.351	42.136	24.862	261.974
38.2	Inburgering	482.599	38.012	520.611	- 2.364	518.247	- 69.578	1.351	42.136	24.862	261.974
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>29.738</i>	<i>0</i>	<i>29.738</i>	<i>- 1.101</i>	<i>28.637</i>	<i>- 1.101</i>	<i>- 1.515</i>	<i>745</i>	<i>745</i>	<i>24.679</i>
	<i>DUO</i>	<i>29.738</i>	<i>0</i>	<i>29.738</i>	<i>- 1.101</i>	<i>28.637</i>	<i>- 1.101</i>	<i>- 1.515</i>	<i>745</i>	<i>745</i>	<i>24.679</i>
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>57.950</i>	<i>0</i>	<i>57.950</i>	<i>0</i>	<i>57.950</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>33.842</i>
	<i>COA</i>	<i>57.950</i>	<i>0</i>	<i>57.950</i>	<i>0</i>	<i>57.950</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>33.842</i>
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>338.587</i>	<i>38.012</i>	<i>376.599</i>	<i>- 142</i>	<i>376.457</i>	<i>- 68.477</i>	<i>2.866</i>	<i>41.391</i>	<i>24.117</i>	<i>178.568</i>
	<i>Maatschappelijke begeleiding</i>	<i>142</i>	<i>0</i>	<i>142</i>	<i>- 142</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<i>Inburgeringsvoorziening</i>	<i>323.188</i>	<i>38.012</i>	<i>361.200</i>	<i>0</i>	<i>361.200</i>	<i>- 68.477</i>	<i>2.866</i>	<i>41.391</i>	<i>24.117</i>	<i>178.568</i>
	<i>Onderwijsroute</i>	<i>15.257</i>	<i>0</i>	<i>15.257</i>	<i>0</i>	<i>15.257</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>14.062</i>	<i>0</i>	<i>14.062</i>	<i>1.100</i>	<i>15.162</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.571</i>
	<i>Vroege integratie</i>	<i>12.711</i>	<i>0</i>	<i>12.711</i>	<i>0</i>	<i>12.711</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.571</i>
	<i>Overige</i>	<i>1.351</i>	<i>0</i>	<i>1.351</i>	<i>1.100</i>	<i>2.451</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<i>Opdrachten</i>	<i>13.250</i>	<i>0</i>	<i>13.250</i>	<i>- 2.221</i>	<i>11.029</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.700</i>
	<i>Inburgering en integratie</i>	<i>13.250</i>	<i>0</i>	<i>13.250</i>	<i>- 2.221</i>	<i>11.029</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.700</i>
	<i>Leningen</i>	<i>29.012</i>	<i>0</i>	<i>29.012</i>	<i>0</i>	<i>29.012</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>11.614</i>
	<i>DUO</i>	<i>29.012</i>	<i>0</i>	<i>29.012</i>	<i>0</i>	<i>29.012</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>11.614</i>
	Ontvangsten	3.000	38.012	41.012	31.200	72.212	0	0	0	0	3.000

Budgetflex artikel 38: het percentage juridisch verplichte uitgaven voor dit artikel bedraagt 98%. Wat niet juridisch is verplicht is bestuurlijk gebonden of beleidsmatig gereserveerd.

Toelichting

Mutaties uitgaven

38.2 Inburgering

Inburgeringsvoorzieningen

Op basis van de MPP-raming voor te huisvesten statushouders wordt ieder jaar de raming bijgesteld van de SPUK Inburgeringsvoorzieningen. Daarnaast is ervoor gekozen om de 10% korting op de SPUK inburgeringsvoorzieningen voor de jaren 2026 en 2027 niet door te voeren, hetgeen leidt tot een tegenvaller. Mede op basis van de evaluatie van de Wet Inburgering 2021 werkt JenV de komende tijd aan wetaanpassingen om tot een structurele invulling van de korting te komen. De raming wordt in 2026 (€ -68,5 mln.) neerwaarts bijgesteld. Vanaf 2027 wordt het budget opgehoogd met € 2,9 mln. in 2027; € 41,4 mln. in 2028; € 24,1 mln. in 2029 en € 0,1 mln. in 2030.

Mutaties ontvangsten

Het afgelopen jaar is het aantal statushouders dat door de gemeenten wordt ingeburgerd lager dan eerder geraamd. De teveel betaalde bedragen storten de gemeenten terug naar JenV. Het betreft € 31,2 mln. in 2025.

4. Niet-beleidsartikelen

4.1. Artikel 91 Apparaat kerndepartement

Tabel 9 Artikel 91 Apparaat kerndepartement (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
	Uitgaven	611.217	0	611.217	- 77.810	533.407	- 89.228	- 70.188	- 48.190	- 50.455	440.071
91.1	Apparaatsuitgaven kerndepartement	611.217	0	611.217	- 77.810	533.407	- 89.228	- 70.188	- 48.190	- 50.455	440.071
	Personele uitgaven	409.343	0	409.343	- 64.022	345.321	- 88.829	- 77.144	- 71.828	- 70.713	258.966
	Eigen personeel	374.504	0	374.504	- 80.713	293.791	- 80.184	- 71.374	- 67.969	- 68.571	238.541
	Externe inhuur	33.605	0	33.605	17.118	50.723	- 7.676	- 4.899	- 3.085	- 1.406	19.557
	Overig personeel	1.234	0	1.234	- 427	807	- 969	- 871	- 774	- 736	868
	Materiële uitgaven	201.874	0	201.874	- 13.788	188.086	- 399	6.956	23.638	20.258	181.105
	ICT	37.667	0	37.667	3.802	41.469	- 313	- 584	9.121	2.941	29.953
	SSO's	108.048	0	108.048	- 11.162	96.886	161	4.873	9.576	11.468	102.381
	Overig materieel	56.159	0	56.159	- 6.428	49.731	- 247	2.667	4.941	5.849	48.771
	Ontvangsten	4.185	0	4.185	6.100	10.285	6.540	6.761	6.982	7.070	10.506

Toelichting

Mutaties uitgaven

91.1 Apparaatsuitgaven kerndepartement

Het apparaatsbudget van het kerndepartement wordt verlaagd. Deze verlaging wordt grotendeels veroorzaakt door onderstaande mutaties:

- Met ingang van de begroting 2025 heeft het onderdeel Asiel en Migratie een eigen begrotingshoofdstuk (XX). Het budget apparaatsuitgaven Asiel en Migratie stond nog op de begroting van Justitie en Veiligheid en wordt nu bij de eerste suppletoire begroting meerjarig overgeboekt naar de begroting van Asiel en Migratie. Het betreft € 121 mln. in 2025; € 112 mln. in 2026; € 104 mln. in 2027 en 2028. En vanaf 2029 € 103 mln.
- De NCTV verstrekt € 45,5 mln. aan het NCSC voor het uitvoeren van diverse taken ter voorkoming of beperking van de uitval van de beschikbaarheid of het verlies van integriteit van de systemen van

rijksoverheidsorganisaties en vitale aanbieders en ter verdere versterking van de digitale weerbaarheid van de Nederlandse samenleving. Dit krachtens de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen.

- De apparaatstaakstelling uit het Hoofdlijnenakkoord stond bij de ontwerpbegroting volledig geparkeerd op artikel 91. Deze is nu bij de 1e suppletoire begroting deels doorverdeeld naar de betreffende organisaties. Het apparaatsbudget wordt hiermee verhoogd. Betreft € 23,6 mln. in 2026; € 35,3 mln. in 2027; € 47,1 mln. in 2028 oplopend naar € 51,8 mln. vanaf 2029.
- Voor het Justicelink project heeft een aanpassing plaats gevonden in de planning van fase 0 o.a. door een latere start. Als gevolg hiervan schuiven de planning en begroting van de overige fasen op. Dit heeft gevolgen voor het kasritme. Hiervoor wordt circa € 7 mln. doorgeschoven naar 2028.
- Via de eindejaarsmarge worden de gelden, ad € 8,6 mln., voor Justicelink die bestemd zijn voor NFI overgeheveld naar 2025.
- Een bijdrage van € 5,4 mln. aan het Ministerie van Financiën ten behoeve van de inkoopcategorie Vakkennis & Persoonlijke Ontwikkeling (VP&O) die rijksbrede overeenkomsten afsluit met als doel het ontsluiten van relevante vakkennis en informatie die overheidsfunctionarissen nodig hebben om hun publieke taak goed te kunnen uitvoeren.
- In het kader van het programma informatiebeveiliging 2.0 wordt totaal € 5,5 mln. overgeheveld naar de taakorganisaties.
- Een meerjarige neerwaartse ramingsbijstelling op het HGIS-budget Europol en Eurojust van € 6,3 mln.

Mutaties ontvangsten

Het budget ontvangsten is meerjarig met € 6,1 mln. verhoogd voor het onderdeel Diensten Centrum. Het restant saldo betreft een aantal kleine mutaties.

4.2. Artikel 92 Nog onverdeeld

Tabel 10 Artikel 92 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art. Verplichtingen	266.799	- 216.433	50.366	720.890	771.256	707.879	709.178	687.117	683.155	1.111.430
Uitgaven	266.799	- 216.433	50.366	720.890	771.256	707.879	709.178	687.117	683.155	1.111.430
92.1 Nog onverdeeld	266.799	- 216.433	50.366	720.890	771.256	707.879	709.178	687.117	683.155	1.111.430
<i>Nog te verdelen</i>	<i>266.799</i>	<i>- 216.433</i>	<i>50.366</i>	<i>720.890</i>	<i>771.256</i>	<i>707.879</i>	<i>709.178</i>	<i>687.117</i>	<i>683.155</i>	<i>1.111.430</i>
<i>Nog onverdeeld</i>	<i>266.799</i>	<i>- 216.433</i>	<i>50.366</i>	<i>720.890</i>	<i>771.256</i>	<i>707.879</i>	<i>709.178</i>	<i>687.117</i>	<i>683.155</i>	<i>1.111.430</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Artikel 92 is een doorverdeelartikel. Dat houdt in dat bepaalde budgettaire toevoegingen en taakstellingen in eerste instantie op artikel 92 worden verwerkt en later doorverdeeld naar de desbetreffende artikelen. Ten laste van artikel 92 worden geen uitgaven en ontvangsten gedaan, dit gebeurt alleen op de overige artikelen. De toegekende loon- en prijsbijstelling is toegevoegd op artikel 92 voor een nadere doorverdeling naar de desbetreffende artikelen.

4.3. Artikel 93 Geheim

Tabel 11 Artikel 93 Geheim (bedragen x € 1.000)

		Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art.	Verplichtingen	3.557	0	3.557	0	3.557	0	0	0	0	3.556
	Uitgaven	3.557	0	3.557	0	3.557	0	0	0	0	3.556
93.1	Geheim	3.557	0	3.557	0	3.557	0	0	0	0	3.556
	Geheim	3.557	0	3.557	0	3.557	0	0	0	0	3.556
	Geheim	3.557	0	3.557	0	3.557	0	0	0	0	3.556
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Op dit beleidsterrein hebben geen mutaties plaatsgevonden die een toelichting behoeven

5. Agentschappen

5.1. Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)

Tabel 12 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap DJI Eerste Suppletoire begroting 2025 (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting 2025	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet	3.397.961		3.397.961
waarvan omzet moederdepartement	3.222.619	83.954	3.306.573
waarvan omzet overige departementen	92.842		92.842
waarvan omzet derden	82.500		82.500
Rentebaten	15.000		15.000
Vrijval voorzieningen	0		0
Bijzondere baten	0		0
Totaal baten	3.412.961	83.954	3.496.915
Lasten			
Apparaatskosten	1.911.230	37.371	1.948.601
– Personele kosten	1.649.230	36.851	1.686.081
<i>waarvan eigen personeel</i>	1.394.230	36.851	1.431.081
<i>waarvan inhuur externen</i>	130.000		130.000
<i>waarvan overige personele kosten</i>	125.000		125.000
– Materiële kosten	262.000	520	262.520
<i>waarvan apparaat ICT</i>	155.000	520	155.520
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	32.000		32.000
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	75.000		75.000
Materiële programmakosten	1.454.031	46.583	1.500.614
Afschrijvingskosten	9.200		9.200
– Materieel	9.000		9.000
– Immaterieel	200		200
Rentelasten	0		0
Overige lasten	38.500		38.500
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	38.500		38.500
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0		0
Totaal lasten	3.412.961	83.954	3.496.915
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Tabel 13 Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastge- stelde begroting 2025	(2) Mutaties 1e supple- toire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
1. Rekening courant RHB 1 januari 2025 + depositorekeningen	587.816		587.816
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	3.397.961	83.954	3.481.915
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 3.412.961	- 83.954	- 3.496.915
2. Totaal operationele kasstroom	- 15.000		- 15.000
Totaal investeringen (-/-)	- 12.000		- 12.000
Totaal boekwaarde desinvesterin- gen (+)	1.000		1.000
3. Totaal investeringskasstroom	- 11.000		- 11.000
Eenmalige uitkering aan moeder- departement (-/-)	0	- 21.291	- 21.291
Eenmalige storting door moeder- departement (+)	0		0
Aflossingen op leningen (-/-)	0		0
Beroep op leenfaciliteit (+)	0		0
4. Totaal financieringskasstroom	0	- 21.291	- 21.291
5. Rekening courant RHB 31 december 2025 (=1+2+3+4)	561.816	- 21.291	540.525

Toelichting

Het verschil tussen de begroting en de stand van de eerste suppletoire begroting wordt grotendeels verklaard door onder andere: op basis van amendement Ellian worden extra plekken licht beveiligde inrichting gecreëerd; het budget wordt bijgesteld op basis van de PMJ-raming voor Forensische zorg en Justitiële Jeugd Inrichtingen en het eigen vermogen boven de grens van 5% wordt afgeroomd.

5.2. Justitiële Uitvoeringsdienst Toetsing, Integriteit, Screening (Justis)

Tabel 14 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap Justis Eerste Suppletoire begroting 2025 (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastge- stelde begroting 2025	(2) Mutaties 1e supple- toire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet	64.817	2.650	67.467
waarvan omzet moederdepartement	59.424	2.650	62.074
waarvan omzet overige departementen	4.490	0	4.490
waarvan omzet derden	903	0	903
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	64.817	2.650	67.467
Lasten			
Apparaatskosten			
- Personele kosten	36.975	2.650	39.625
<i>waarvan eigen personeel</i>	31.807	1.000	32.807
<i>waarvan inhuur externen</i>	5.168	1.650	6.818
<i>waarvan overige personele kosten</i>	0	0	0
- Materiële kosten	27.843	0	27.843
<i>waarvan apparaat ICT</i>	1.032	0	1.032
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	7.961	0	7.961
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	18.850	0	18.850
Materiële programmakosten	0	0	0
Afschrijvingskosten	0	0	0
- Materieel	0	0	0
<i>waarvan apparaat ICT</i>	0	0	0

	(1) Vastge- stelde begroting 2025	(2) Mutaties 1e supple- toire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	0	0	0
– Immaterieel	0	0	0
Rentelasten	0	0	0
Overige lasten	0	0	0
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	0	0	0
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0	0	0
Totaal lasten	64.817	2.650	67.467
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Tabel 15 Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastge- stelde begroting 2025	(2) Mutaties 1e supple- toire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen 2025	32.257	0	32.257
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	64.817	2.650	67.467
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 64.817	- 2.650	- 67.467
2. Totaal operationele kasstroom	0	0	0
Totaal investeringen (-/-)	0	0	0
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	0	- 6.600	- 6.600
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	- 6.600	- 6.600
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	0	0	0
Beroep op leenfaciliteit (+)	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	0	0	0
5. Rekening courant RHB			
31 december 2025 (=1+2+3+4)	32.257	- 6.600	25.657

Toelichting

Het eigen vermogen van Justis komt boven de grens van 5% uit en wordt voor dat deel afgeroomd.

5.3. Justitiële Informatiedienst (Justid)

Tabel 16 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap Justid Eerste Suppletoire begroting 2025 (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastge- stelde begroting 2025	(2) Mutaties 1e supple- toire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet	82.345		82.345
waarvan omzet moederdepartement	72.835	12.919	85.754
waarvan omzet overige departementen	3.777	338	4.115
waarvan omzet derden	5.733	- 500	5.233
Rentebaten	0		0
Vrijval voorzieningen	0		0
Bijzondere baten	0		0
Totaal baten	82.345	12.757	95.102
Lasten			
Apparaatskosten	80.197	12.274	92.471

	(1) Vastge- stelde begroting 2025	(2) Mutaties 1e supple- toire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
– Personele kosten	58.960	8.355	67.315
<i>waarvan eigen personeel</i>	45.130	8.399	53.529
<i>waarvan inhuur externen</i>	11.288	– 1.243	10.045
<i>waarvan overige personele kosten</i>	2.542	1.199	3.741
– Materiële kosten	21.237	3.919	25.156
<i>waarvan apparaat ICT</i>	11.627	4.777	16.404
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	0	500	500
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	9.610	– 1.358	8.252
Materiële programmakosten	0	0	0
Rentelasten	0	100	100
Afschrijvingskosten	2.148	383	2.531
– Materieel	2.148	383	2.531
<i>waarvan apparaat ICT</i>	2.148	383	2.531
<i>waarvan overige materiële kosten</i>			0
– Immaterieel	0	0	0
Overige lasten	0	0	0
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	0	0	0
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0	0	0
Totaal lasten	82.345	12.757	95.102
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Tabel 17 Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastge- stelde begroting 2025	(2) Mutaties 1e supple- toire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen 2025	7.462		7.462
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	82.345	12.757	95.102
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	– 80.197	– 12.374	– 92.571
2. Totaal operationele kasstroom	2.148	383	2.531
Totaal investeringen (-/-)	– 4.075	– 134	– 4.209
Totaal boekwaarde desinvesterin- gen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	– 4.075	– 134	– 4.209
Eenmalige uitkering aan moeder- departement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door moeder- departement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	– 3.615	1.148	– 2.467
Beroep op leenfaciliteit (+)	4.075	– 175	3.900
4. Totaal financieringskasstroom	460	973	1.433
5. Rekening courant RHB 31 december 2025 (=1+2+3+4)	5.995	1.222	7.217

Toelichting

Het verschil tussen de begroting en de stand van de eerste suppletoire begroting wordt grotendeels verklaard door cao-stijgingen in 2024 waardoor de loonsom per fte is gestegen; minder inzet van externen; door reservering IKB-verlof stijgen de personele kosten en hogere kosten voor abonnementen en licenties.